

การเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 14: จุดเปลี่ยนทางการเมืองของมาเลเซีย

บทคัดย่อ _____

ชัยวัฒน์ มีสินฐาน ¹

การศึกษาวิจัยเรื่อง การเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 14: จุดเปลี่ยนทางการเมืองของมาเลเซีย มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศมาเลเซียในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 14 ซึ่งเป็นจุดเปลี่ยนทางการเมืองที่สำคัญอย่างยิ่งและนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางภูมิศาสตร์การเมืองมาเลเซียตลอดระยะเวลา 60 ปีอย่างสิ้นเชิง นับเป็นการพ่ายแพ้ครั้งแรกตั้งแต่ได้รับเอกราชใน ค.ศ. 1957 ของรัฐบาลที่มาจากกลุ่มแนวร่วมรัฐบาล Barisan Nasional (BN) และนายกรัฐมนตรีจากพรรคอัมโน (UMNO) งานวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพโดยการศึกษาวิจัยเอกสาร ซึ่งเป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลในระดับปฐมภูมิ และข้อมูลในระดับทุติยภูมิ ผลการวิจัยพบว่าจุดเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมาเลเซียในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 14 ประกอบไปด้วย 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1.ปัจจัยทางการเมือง 2.ปัจจัยทางเศรษฐกิจ 3.ปัจจัยทางสังคม และ 4.อิทธิพลของสื่อโซเชียลมีเดีย สิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งสิ้น จากปัจจัยที่กล่าวมาข้างต้นทั้งหมดนั้น ทฤษฎีประชาธิปไตยและการมีส่วนร่วมทางการเมืองสะท้อนให้เห็นว่าการมีส่วนร่วมประชาธิปไตยของประชาชนมาเลเซียนั้นทำให้แสดงออกได้หลายวิธี ไม่ว่าจะเป็นการทะเลาะเบาะแว้งให้ฝ่ายค้าน การชุมนุมประท้วง และการเลือกตั้งกระบวนการทางประชาธิปไตยอย่างแท้จริง สิ่งเหล่านี้เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นซึ่งล้วนแล้วแต่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 14

คำสำคัญ: มาเลเซีย, การเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 14, จุดเปลี่ยนทางการเมือง

Received: 24 November 2022 Revised: 17 December 2022 Accepted: 22 December 2022

¹ ผู้ช่วยศาสตราจารย์, อาจารย์ประจำคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2 ถนนพระจันทร์
แขวงพระบรมมหาราชวัง เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200 อีเมล : chaiwat.m@arts.tu.ac.th

The 14th General Election: Malaysia's Political Turning Point

Abstract

Chaiwat Meesanthan²

This paper aims to study and analyze the factors that caused political changes in Malaysia in the 14th general election. This marked a crucial political turning point and marked a radical change in the political landscape of Malaysia over the past 60 years, which the government was originally from the Barisan Nasional (BN) and the prime minister from the UMNO Party (UMNO). It was the first defeat since independence in 1957. This qualitative research is documentary research, which collects data from primary and secondary resources. The results of the research revealed that the political turning point in Malaysia in the 14th general election consisted of 4 main factors: 1. Political factors 2. Economic factors 3. Social factors and 4. Social media influence. With the issue of 1MDB corruption, these are all important factors that cause all changes. From all the factors mentioned above, the researcher saw through the theory of democracy and political participation reflecting that the democratic participation of the Malaysian people can be expressed in many ways, whether pouring votes for the opposition protest and elections in a truly democratic process. This is due to the mentioned factors that have caused political changes in the 14th general election.

Keywords: Malaysia, 14th General Election, Political Turning Point

Received: 24 November 2022 Revised: 17 December 2022 Accepted: 22 December 2022

² Assistant Professor, at Faculty of Liberal Arts, Thammasat University, 2 Phrachan Rd, Phranakorn, Bangkok 10140. Email : chaiwat.m@arts.tu.ac.th

บทนำ

ก่อนที่ประเทศมาเลเซียจะได้รับเอกราชจากอังกฤษในปี 1957 ปัญหาการแตกแยกทางเชื้อชาติ และค่านิยมที่แตกต่าง รวมถึงปัญหาความเหลื่อมล้ำของกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นชาติพันธุ์มาเลย์ จีน และอินเดีย ความเป็นพหุสังคมก่อให้เกิดปัญหาภายในต่าง ๆ เพื่อที่จะได้รับเอกราชจากอังกฤษนั้นปัญหาระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต้องได้รับการแก้ไข มาเลเซียจำเป็นต้องดำเนินการแก้ไขปัญหาเหล่านี้ ทั้งนี้เพื่อให้มาเลเซียมีอำนาจต่อรองเพื่อให้ได้รับเอกราชจากอังกฤษ จึงทำให้เกิดการจัดการการเลือกตั้งสภาเทศบาลเมืองที่จัดขึ้นในจอร์จทาวน์ และกัวลาลัมเปอร์ เพื่อเป็นการทดสอบการแสวงหาอำนาจทางการเมืองที่จะนำไปสู่เอกภาพจากการขัดแย้งทางชาติพันธุ์

พรรคการเมืองส่วนใหญ่ในมาเลเซียนั้นมีฐานมาจากกลุ่มชาติพันธุ์และกลุ่มศาสนา มีอุดมการณ์จากการเมืองเพื่อผลประโยชน์และสวัสดิการให้กับกลุ่มของเชื้อชาติของตน ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรกเกิดขึ้นในปี 1955 การรวมตัวกันของ องค์การรวมชาติ United Malay National organization (UMNO), สมาคมชาวจีนแห่งมลายา Malaysian Chinese Association (MCA), และคณะมนตรีอินเดียแห่งมลายา Malaysian Indian Congress (MIC) เกิดเป็นแนวร่วมรัฐบาล Barisan Nasional (BN) ประสบความสำเร็จ ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้งทั่วไปในมาเลเซียตั้งแต่ครั้งแรกจนถึงการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 13 ในปี 2013

ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาตั้งแต่ปี 1955 มาเลเซียถูกปกครองโดยแนวร่วมรัฐบาล Barisan Nasional (BN) มาอย่างเข้มแข็งและยาวนานถึง 63 ปี ผ่านการบริหารประเทศโดยนายกรัฐมนตรีหลายคน ที่ล้วนมาจากการเลือกตั้งจากพรรคแนวร่วมรัฐบาล จนกระทั่งในการเลือกตั้งครั้งที่ 12 ในปี 2008 พรรคร่วมรัฐบาลได้พ่ายแพ้ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสภาท้องถิ่นในหลายรัฐของพรรคแนวร่วมแห่งชาติ ภายใต้การนำของ นายกรัฐมนตรี อับดุลลอฮ์ฮาหมัด บาดาวี นายกรัฐมนตรีคนที่ 5 ให้กับพรรคร่วมฝ่ายค้าน อีกทั้งยังเกิดปรากฏการณ์ “สึนามิ” ทางการเมือง โดยสูญเสียที่นั่งในสภาท้องถิ่นอีก 4 รัฐ ได้แก่ เคดะห์, ปีนัง, เปร์ลิส และสลังอ ซึ่งก่อนหน้านี้ประชาชนเริ่มมีการตื่นตัวทางการเมืองที่เด่นชัดขึ้นในรูปแบบของการชุมนุมรวมทั้งองค์กรอิสระต่าง ๆ ได้ทำการชุมนุมที่เรียกว่า “เบอซิช” (Bersih) เพื่อแสดงออกถึงความไม่พอใจและไม่เห็นด้วยกับนโยบายของรัฐบาล

ต่อมาในปี 2013 ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 13 ถูกขนานนามว่าเป็นมรดาแห่งการเลือกตั้ง ในการเลือกตั้งครั้งนี้เป็นการต่อสู้ทางการเมืองที่ดุเดือดที่สุดตั่งนับตั้งแต่มาเลเซียได้รับเอกราชจากอังกฤษ การเลือกตั้งครั้งนี้สำคัญมากที่จะทดสอบการปกครองของรัฐบาลผสมภายใต้การนำของ นายนาจิบ ราซัค นายกรัฐมนตรีคนที่ 6 ในวิถีทางที่หลากหลายกว่าที่เป็นมา หลังจากที่พรรคร่วมรัฐบาลถูกสั่นคลอนมาจากการเลือกตั้งครั้งก่อนหน้านี้ โดยครั้งนี้พรรครัฐบาลสามารถรักษาสถานะเสียงเดิมใน 9 รัฐไว้ได้ ได้แก่ ปะลิส ปาหัง เนกรี เซมบิลัน มะละกา ตรังกานุ ยะโฮร์ ซาบารุ และซาราวัก และประสบความสำเร็จในการเรียกคะแนนความนิยมจากประชาชนในรัฐเคดะห์ กลับคืนมาจากที่เคยสูญเสียให้แก่พรรคร่วมฝ่ายค้านในการเลือกตั้งที่ผ่านมา ขณะที่พรรค

ฝ่ายค้านยังสามารถรักษาฐานเสียงใน 3 รัฐไว้ได้ ได้แก่ รัฐกลันตัน ปีนัง และสลังอร์ ในการเลือกตั้งครั้งนี้ ชาวจีนถูกจับตามอง ในฐานะ “ไชนีส สึนามิ” (Chinese tsunami) พรรค Democratic Action Party (DAP) ซึ่งมีกลุ่มเชื้อสายจีนเป็นกำลังหลัก ได้รับคะแนนในเขตเลือกตั้งของชุมชนชาวจีน เช่น รัฐปีนังในภาคเหนือ รัฐสลังอร์ในภาคกลาง รัฐยะโฮร์ในภาคใต้ ซึ่งเดิมเป็นฐานเสียงของพรรครัฐบาล และการที่ฝ่ายค้านได้รับเสียงเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน เมื่อเทียบกับผลการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา เป็นเพราะชาวจีนที่อาศัยอยู่ไม่พึงพอใจรัฐบาลในด้านต่าง ๆ รวมทั้งต้องการเห็นการเปลี่ยนแปลง

มาเลเซียภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีนาจิบ ราซัค ทำให้คะแนนเสียงของรัฐบาลลดลงเป็นอย่างมาก เนื่องมาจากการทุจริตคอร์รัปชันในโครงการ 1MDB ที่สร้างหนี้สินให้แก่ประเทศ ตลอดจนการแทรกแซงการทำงานของภาคส่วนต่าง ๆ ที่ตรวจสอบรัฐบาลเกี่ยวกับเรื่องคอร์รัปชันที่ทำให้ความเชื่อถือของประชาชนต่อรัฐบาลลดลง ด้วยเหตุผลนี้จึงทำให้เกิดการชุมนุม เบอซิช 4.0 โดยประชาชนแสดงความไม่พอใจเมื่อพบว่ามีเงินจำนวนมากเข้าบัญชีของนายกรัฐมนตรี รวมถึงเรียกร้องให้นายนาจิบ ลาออกจากตำแหน่ง นายกรัฐมนตรี นอกจากนี้ยังมีปัญหาค่าครองชีพที่สูงขึ้นโดยไม่สัมพันธ์กับรายได้ของประชาชนที่มาจากภาษีที่รัฐบาลมีการประกาศเก็บสินค้าและบริการมากขึ้นในอัตราร้อยละ 6 ของมูลค่าสินค้าและบริการนั้น ๆ ทำให้สินค้าราคาสูงขึ้น

การเดินทางของประเทศมาเลเซียมาถึงปี 2018 ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 14 ซึ่งถือเป็นการเปลี่ยนแปลงหน้าประวัติศาสตร์ของมาเลเซีย ได้นำพาประเทศมุสลิมที่เติบโตอย่างมีพลวัตไปได้อีกก้าวหลังจากหยุดชะงักมานานจากปัญหาเศรษฐกิจ การคอร์รัปชัน และวิกฤตเศรษฐกิจต่าง ๆ นอกจากนี้คู่แข่งของพรรครัฐบาล คือ อดีตนายกรัฐมนตรีคนที่ 4 ของประเทศ และอดีตหัวหน้าพรรค UMNO นายแพทย์มหาธีร์ โมฮัมหมัด ที่กลับมาในฐานะหัวหน้ากลุ่มพันธมิตรฝ่ายค้าน ปากาตัน ฮาราปัน Pakatan Harapan (PH) ที่เคยปกครองมาเลเซียยาวนานกว่า 22 ปี ที่ได้วางรากฐาน เศรษฐกิจที่เน้นการพึ่งพาตัวเอง นำมาเลเซียผ่านวิกฤตเศรษฐกิจโลก โดยได้รับผลกระทบน้อยมากเมื่อเทียบกับประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ตัวอย่างผลงานที่เป็นที่กล่าวถึงอย่างกว้างขวางคือการควบคุมเงินทุนและกำหนดค่าเงินริงกิตแบบตายตัวในช่วงวิกฤตเศรษฐกิจต้มยำกุ้ง ในปี 1997 และยังคงกำหนด “วิสัยทัศน์ 2020” ซึ่งเป็นการวางแผนให้มาเลเซียเป็นประเทศที่พัฒนาแล้วภายในปี 2020 จนได้รับการขนานนามว่าเป็นบิดาแห่งความทันสมัย ที่นำพาพรรคร่วมพันธมิตรฝ่ายค้านชนะการเลือกตั้งในครั้งนี้

การศึกษาการวิจัยเรื่อง “การเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 14 จุดเปลี่ยนทางการเมืองของมาเลเซีย” จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจว่า อะไรบ้างคือปัจจัยที่ทำให้เกิดจุดเปลี่ยนทางการเมืองของมาเลเซียในการเลือกตั้งทั่วไป ครั้งที่ 14 ปัจจุบันนี้ ๆ มีความสำคัญอย่างไร

วัตถุประสงค์ในการศึกษา

เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศมาเลเซีย ครั้งที่ 14

ขอบเขตในการศึกษา

งานวิจัยฉบับนี้เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนทางการเมืองมาเลเซียในการเลือกตั้งทั่วไป ครั้งที่ 14 โดยมุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อเนื่องทางการเมืองตั้งแต่ ปี 2008-2018 ที่เกิดขึ้นก่อนจะเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในมาเลเซีย

วิธีการศึกษา

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research methods) เพื่อความครอบคลุมถึงเนื้อหาในการศึกษา ซึ่งในการดำเนินการศึกษาได้ใช้วิธีการศึกษาจากแหล่งข้อมูล อันประกอบด้วยการศึกษาวิจัยเอกสาร ทั้งเอกสารปฐมภูมิและทุติยภูมิ แล้วนำมาประมวลผลวิเคราะห์เป็นการวิจัยที่รวบรวมหลักฐานจากเอกสารทางต่างๆ ทั้งจากสถานที่ งานเขียน และ งานวิจัย งานวิชาการ หนังสือพิมพ์ ในประเทศมาเลเซีย มาใช้ในการวิเคราะห์ เพื่อทำความเข้าใจการเมืองมาเลเซีย ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันรวมทั้งความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรมทางเศรษฐกิจ และ วัฒนธรรม กับการเมืองเพื่อเป็นกรอบตัวอย่างในการศึกษาเปรียบเทียบกรณีของมาเลเซียแล้วนำเสนอในรูปของการอธิบายเชิงพรรณนา (Descriptive method)

นิยามคำศัพท์

ไชนีส สึนามิ (Chinese tsunami) เป็นปรากฏการณ์ที่ชาวจีนเป็นจำนวนมาก ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งให้แก่พรรค DAP ซึ่งเป็นฝ่ายค้านแทนที่พรรค UMNO ซึ่งเป็นพรรครัฐบาลเบอซิชี (Bersih) คือ การชุมนุมทางการเมืองของประชาชนทุกเชื้อชาติในมาเลเซีย ที่เรียกร้องให้มีการเลือกตั้งที่โปร่งใส รวมถึงข้อเรียกร้องต่อรัฐบาลในแง่ต่าง ๆ

ผลการศึกษา

จุดเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมาเลเซียในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 14 ซึ่งประกอบไปด้วย 4 ปัจจัยหลัก ได้แก่ 1. ปัจจัยทางการเมือง 2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ 3. ปัจจัยทางสังคม และ 4. อิทธิพลของสื่อโซเชียลมีเดีย ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทั้งสิ้น โดยปัจจัยแรกคือ

1. ปัจจัยทางการเมือง

หากจะกล่าวถึงจุดเด่นของการเมืองมาเลเซีย สิ่งที่น่าสนใจและเด่นชัดที่สุดคือพรรคการเมืองส่วนใหญ่ นั้นมีพื้นฐานมาจากกลุ่มชาติพันธุ์ อุดมการณ์ทางการเมืองเพื่อผลประโยชน์และสวัสดิการต่าง ๆ ให้กับกลุ่ม

เชื้อชาติของตน แต่เมื่อเวลาผ่านไปกลุ่มคนที่เข้ามาสู่วงการเมืองไม่ได้มีเพียงกลุ่มคนมลายูและคนจีนอีกต่อไป รวมถึงไม่ได้ใส่ใจประชาชนเท่าที่ควร ความไม่พอใจของประชาชนจึงสะสมเพิ่มมากขึ้นโดยเฉพาะกับพรรคอัมโน ซึ่งเป็นพรรคแนวร่วมรัฐบาล ประชาชนเริ่มแสดงออกถึงความไม่พอใจทางการเมืองมากขึ้น แต่ที่ผ่านมามีการเคลื่อนไหวและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนมาเลเซียมีจำกัด รวมไปถึงการที่รัฐบาลควบคุมสื่อ ส่งผลให้เกิดกระแสการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนเริ่มเด่นชัดในรูปแบบของการทะเลาะเบาะแว้งให้แกพรรคฝ่ายค้านและในรูปแบบของการชุมนุม โดยเริ่มจากเหตุการณ์ที่พรรคร่วมรัฐบาลที่นำโดยพรรคอัมโนสูญเสียที่นั่งในสภาให้แกพรรคฝ่ายค้าน ภายใต้การนำของนายกรัฐมนตรีอับดุลลอฮ์ฮามัด บัดดาวี โดยที่จำนวนสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งหมด 226 ที่นั่ง แนวร่วมรัฐบาล BN ได้ที่นั่งในสภาไปเพียง 144 ที่นั่ง (63.06%) และพรรคร่วมฝ่ายค้านได้ 82 ที่นั่ง (36.94%) ซึ่งเป็นครั้งแรกนับตั้งแต่มีการเลือกตั้งที่แนวร่วมรัฐบาล BN สูญเสียที่นั่งในพรรคฝ่ายค้านได้มากขนาดนี้ (Chesof, 2013) ปัจจัยทางการเมืองนี้สามารถแยกเป็นประเด็นย่อย ๆ ได้ดังต่อไปนี้

1.1 Chinese tsunami ในปี 2013

ในปี 2013 เป็นเหตุการณ์ที่ผู้มีสิทธิเลือกตั้งชาวจีน ลงคะแนนเสียงให้กับพรรค DAP ซึ่งมีกลุ่มเชื้อสายจีนเป็นกำลังหลัก ได้รับชัยชนะจากคะแนนเสียงในเขตเลือกตั้งของชุมชนชาวจีน เช่นรัฐปีนังทางภาคเหนือ รัฐสลังงอร์ทางภาคกลาง และรัฐยะโฮร์ในภาคใต้ ซึ่งเดิมเป็นฐานเสียงของพรรครัฐบาล การที่ชาวจีนเป็นจำนวนมากหันหลังให้รัฐบาลนั้นเป็นเพราะ

1. โครงการต่าง ๆ ที่รัฐบาลผลักดันไม่สามารถเอาชนะใจผู้มีสิทธิเลือกตั้งได้
2. ชาวจีนไม่พึงพอใจนโยบายด้านการศึกษาภาษาจีน ความเสมอภาคทางเศรษฐกิจและการเมือง
3. เรื่องทุจริตคอร์รัปชันของรัฐบาลภายใต้พรรค UMNO

การที่ฝ่ายค้านได้เสียงเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเทียบกับผลการเลือกตั้งครั้งที่ผ่านมา เป็นเพราะชาวจีนที่อาศัยอยู่ในเขตพื้นที่เมืองต้องการเห็นความเปลี่ยนแปลง (สีดา สอนศรี และคณะ, 2559)

ความไม่พอใจของประชาชนที่มีต่อรัฐบาลนั้นมีเพิ่มมากขึ้นในทุกเชื้อชาติ ไม่จำกัดเฉพาะกลุ่มคนจีนในรัฐต่าง ๆ อีกต่อไป เห็นได้จากการแสดงออกด้วยการประท้วงหลายครั้งในหลายปีที่ผ่านมา ไม่ว่าจะเป็นการประท้วงของกลุ่มอินทราฟของชาวอินเดีย แต่การประท้วงที่สะท้อนถึงความไม่พอใจของคนทุกเชื้อชาติในมาเลเซียคือการชุมนุม “Bersih” คำนี้มาจากภาษามลายูแปลว่า ขาวสะอาด ในที่นี้หมายถึงการมีการเลือกตั้งที่เป็นอิสระและยุติธรรม การชุมนุมนี้เกิดขึ้นถึง 4 ครั้ง โดยแต่ละครั้งจะมีข้อเรียกร้องแตกต่างกันไปตามแต่ละสถานการณ์ทางการเมืองในช่วงนั้น แต่ข้อถกเถียงส่วนใหญ่จะเป็นการเรียกร้องให้มีประชาธิปไตยและการเลือกตั้งที่ใสสะอาดตามชื่อที่ตั้งขึ้น

1.2 การทุจริตของนาจิบ ราซัค

การทุจริตเป็นปัจจัยที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองมาเลเซียในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 14 โดยผู้ประท้วงมีข้อเรียกร้องต่าง ๆ เพื่อให้การเลือกตั้งครั้งต่อไปที่จะเกิดขึ้นปราศจากการคอร์รัปชันจากนักการเมืองและเพื่อยุติความเข้มแข็งทางอำนาจรวมถึงพฤติกรรมที่ไม่สมเหตุสมผลต่าง ๆ ของผู้นำ (Bersih, 2015) แต่เหตุผลที่สำคัญที่สุดในการออกมาประท้วงในครั้งนี้คือ เพื่อเรียกร้องให้นาจิบ ราซัค ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี เนื่องจากมีบทความ “Report Prime Minister Najib Razak’s Personal Accounts Linked To 1MDB Money Trail Malaysia Exclusive!” ใน Wall Street เปิดเผยว่ามีกำไรเงินราว ๆ 700 ล้านดอลลาร์สหรัฐฯ เข้าบัญชีส่วนตัวของนายนาจิบ ราซัค รวมถึงถูกกล่าวหาว่าบริหารจัดการกองทุนผิดพลาดก่อให้เกิดความเสียหายและหนี้สินในการชุมนุมครั้งนี้ยังกล่าวถึงเหตุการณ์ที่มีการถอดถอนอัยการสูงสุดคือนาย Abdul Gani Petal และถอดถอนรัฐมนตรีคนต่าง ๆ ที่พูดถึงประเด็นปัญหากองทุน 1MDB (The Straitstimes, 2015)

1Malaysia Development Berhad (1MDB) หรือ บริษัทวันมาเลเซียดีเวลอปเมนต์จำกัด แต่เดิมนั้นบริษัทนี้เป็นของรัฐบาลท้องถิ่นตรังกานู ชื่อว่า Terengganu Investment Authority (TIA) จัดตั้งขึ้นเมื่อปี 2008 ต่อมาในเดือนมกราคม 2009 รัฐบาลกลางได้เข้าไปถือครองบริษัทและเปลี่ยนชื่อเป็น 1Malaysia Development Berhad (1MDB) โดยมีนายนาจิบ ราซัค เป็นประธานบริษัท บริษัทนี้จะเข้าไปลงทุนและถือหุ้นในกิจการต่าง ๆ ในต่างประเทศ เช่น Petro Saudi Holdings (Cayman) Ltd, Segregated Portfolio Company (SPC) รวมถึงลงทุนในภาคอสังหาริมทรัพย์และภาคพลังงาน (1MDB, 2014) การดำเนินการของบริษัทนี้ได้สร้างหนี้สินเป็นจำนวนมาก มีการรั่วไหลของเงินทุน มีข้อมูลว่าบริษัทนี้พยายามที่จำนำบ่อน้ำมันของรัฐตรังกานูเป็นหลักประกันในการลงทุนของบริษัท แต่รัฐมนตรีของรัฐคัดค้าน จึงนำมาซึ่งการเปลี่ยนตัวรัฐมนตรีคนใหม่ เพื่อที่จะสามารถรับนโยบายของรัฐบาลกลางได้

หลังจากบทความถูกเผยแพร่ออกไป มีการเรียกร้องให้มีการตั้งคณะกรรมการขึ้นเพื่อสอบสวนถึงการไหลเวียนของเงินทุน ซึ่งคณะกรรมการสอบสวนประกอบด้วยสำนักงานอัยการสูงสุด ธนาคารกลาง สำนักงานปราบปรามคอร์รัปชันและสำนักงานตำรวจแห่งชาติ ทำการสอบสวนบัญชีต่าง ๆ จำนวน 17 บัญชี คณะกรรมการต่อต้านการทุจริต ได้ออกมายืนยันว่า เงินดังกล่าวถูกโอนมาจากตะวันออกกลาง เพื่อเข้าบัญชีนายนาจิบจริงและเป็นเงินบริจาคร และพบว่าบัญชีที่โอนเงินจากบริษัทวันมาเลเซียดีเวลอปเมนต์ จำกัดสู่บัญชีเอกชนจำนวน 6 บัญชี ดังนั้นทางคณะกรรมการสอบสวนจึงประกาศอัยการบัญชีทั้ง 6 บัญชี ซึ่งมีข้อมูลว่า 3 บัญชีในจำนวนบัญชีดังกล่าวเป็นบัญชีของนายนาจิบ ราซัค นอกจากนี้โครงการ 1MDB ยังได้สร้างหนี้ถึง 42 พันล้านริงกิต (นิอับลูรากีบ บินนิฮัสซัน, 2558)

นอกจากนี้นางโรสมะห์ มัสนูร์ ภรรยาของนายนาจิบ ราซัค ยังมีชื่อเสียงในเรื่องของการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย มักจะซื้อสินค้าในแต่ละครั้งด้วยเงินมากมายนับล้านบาทในขณะที่ประเทศประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ สำนักข่าวรอยเตอร์ตีพิมพ์ข่าวเกี่ยวกับนางโรสมะห์ว่า “Malaysia’s first lady linked to \$30 million worth

of jewelry bought with 1 MDB funds” ซึ่งเนื้อหาคือการที่นางโรสมะห์ ได้ใช้เงินจากบริษัท 1MDB ในการซื้อเครื่องเพชรประมาณ 30 ล้านดอลลาห์สหรัฐ อีกทั้งยังมีข่าวต่าง ๆ นอกเหนือจากการใช้เงินที่มากมายผิดปกติก็น่าจะเป็นเรื่องของการหึงหวงซึ่งนางโรสมะห์ถูกมองว่ามีส่วนในการเสียชีวิตของนางแบบชาวมองโกเลียโดยผู้ต้องหาเป็นนายตำรวจคนสนิทของนายนาจิบ ราซัค

จากปัจจัยทางการเมืองที่ตั้งแต่การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนที่ไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนตั้งแต่การเลือกตั้งเลือกตั้งทั่วไปในปี 1955 เช่นการทะเลาะเบาะแว้งไปให้พรรคฝ่ายค้านในเหตุการณ์ Chinese tsunami หรือการชุมนุมทางการเมือง Bersih ทั้ง 4 ครั้ง สะท้อนให้เห็นถึงความไม่พอใจของประชาชน ในการชุมนุม Bersih 1.0-3.0 นั้นเปรียบเสมือนการเปลี่ยนแปลงที่เริ่มคืบคลานเข้ามาเพื่อให้เกิดประชาธิปไตยที่ใสสะอาดรวมทั้งเป็นการสะท้อนถึงความเปราะบางของประชาชนต่อรัฐบาล แต่ในการชุมนุม Bersih 4.0 นั้นเปรียบเสมือนคลื่นสึนามิครั้งใหญ่ที่พร้อมจะเปลี่ยนแปลงการเมืองมาเลเซียให้ออกจากการคอร์รัปชันจากเหตุการณ์คอร์รัปชันครั้งใหญ่ของนายกรัฐมนตรี นาจิบ ราซัค ตลอดจนการแทรกแซงการทำงานของสำนักงานปราบคอร์รัปชัน แทรกแซงธนาคารแห่งชาติ ซึ่งผลของการสอบสวนไม่อาจสร้างความเชื่อถือให้แก่ประชาชนได้

นอกจากนี้แล้วการประกาศปรับคณะรัฐมนตรี โดยพลตตันสรี มุห์ยิดดิน ยัสซิน ออกจากตำแหน่งรองนายกรัฐมนตรี แทนที่โดยดาโต๊ะสรีอะห์หมัด ซาอิด ฮามิดี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย รวมทั้งการปลดรัฐมนตรีว่าการกระทรวงต่าง ๆ อีก 4 คน และรัฐมนตรีช่วยว่าการ 1 คน ทำให้ฐานเสียงที่เคยสนับสนุนพรรค UMNO เดิม ไม่เป็นปึกแผ่นเหมือนที่ผ่านมาและฐานเสียงจากรัฐสภาของรัฐมนตรีที่ถูกปลดก็แตกออกไปด้วยเช่นกัน สถานการณ์เหล่านี้ถือเป็นการปัจจัยทางการเมืองที่ส่งผลต่อการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 14 ทั้งสิ้น

2. ปัจจัยทางเศรษฐกิจ

นอกจากปัญหาความไม่โปร่งใสทางการเมืองของรัฐบาลที่เป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในมาเลเซีย อีกหนึ่งปัจจัยที่สำคัญที่สุดก็คือ ปัจจัยทางเศรษฐกิจ ประชาชนส่วนใหญ่มีค่าครองชีพในชีวิตประจำวันที่สูงขึ้น เนื่องจากได้รับผลกระทบจากนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับราคาของสิ่งของสาธารณะูปโภค ภาษีเงินได้ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา กองทุนบำเหน็จบำนาญ

2.1 ค่าครองชีพในชีวิตประจำวันสูงขึ้น

เกิดจากปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลกระทบทั้งรายรับและรายจ่าย เช่น ราคาอาหารและค่าใช้จ่ายในครัวเรือนในปี 2016 เพิ่มขึ้นจากปีก่อนกว่า 18% ตามดัชนีผู้บริโภคในปี 2016 อาหารและเครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ คิดเป็น 30.2% ของค่าใช้จ่ายในครัวเรือน ได้มีราคาสูงขึ้นกว่าเดิมถึง 4.6% นอกจากสินค้าต่าง ๆ ก็มีการขึ้นราคาสินค้าอื่น ๆ อีก เช่น น้ำมันพืช (+39.6%) อาหารทะเล (+8%) ผัก (+4.8%) และผลไม้ (+3.9%) ขาวประมงให้เหตุผลว่าการที่อาหารทะเลแพงขึ้นเนื่องจากราคาน้ำมันดีเซลที่เพิ่มสูงขึ้น ค่าบำรุงรักษา รวมทั้งค่าซ่อมอวนจับปลา รวมถึงค่าจ้างสำหรับแรงงานอีกด้วย นอกจากนี้อัตราดอกเบี้ยของค่าจ้างยังชะลอตัวอีกด้วย ค่าเฉลี่ยของเงินเดือนและค่าจ้างที่ได้รับ

เพิ่มขึ้นเพียงแค่ 6.2% จากปี 2015 (Department of Statistics Malaysia Official Portal, 2017)

2.2 การขึ้นภาษีสินค้าและบริการ Good and Service (GST)

รัฐบาลภายใต้การนำของนายนาจิบ ราซัค ประกาศใช้ระบบภาษีสินค้าและบริการ GST หรือ Good and Service เป็นระบบภาษีทางอ้อมที่รัฐบาลมาเลเซียได้ประกาศใช้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2015 โดยจะจัดเก็บภาษีทุกครั้งที่มีการชำระเพื่อซื้อขายสินค้าและบริการ ในอัตราร้อยละ 6 ของมูลค่าสินค้าและบริการนั้น ๆ โดยจุดประสงค์หลักของการเก็บภาษีทางอ้อม GST นั้นคือเพื่อลดอัตราการขาดดุลงบประมาณของภาครัฐ โดยคาดว่าระบบ GST จะทำให้มาเลเซียมีรายได้จากภาษีทางอ้อมมากขึ้น โดยรัฐบาลมีแผนลดอัตราการเก็บภาษีทางตรง (direct tax) ด้วยการลดอัตราภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลในปีภาษี 2015 ประมาณ 1-3 จุด

ชาวมาเลเซียส่วนใหญ่ไม่พอใจต่อระบบ GST เพราะเห็นว่า เป็นระบบที่เน้นการจัดเก็บภาษีคนจนเพื่อลดภาษีเงินได้ของคนรวย และอาจจะเปิดโอกาสให้ผู้ผลิตและผู้ขายฉวยโอกาสขึ้นราคาทำให้อัตราเงินเพื่อเพิ่มสูงขึ้นซึ่งจะมีผลกระทบกับภาคส่งออก ประชาชนชาวมุสลิมบางส่วนเห็นว่าการจัดเก็บภาษีแบบ GST ขัดต่อหลักศาสนาเพราะถือเป็นการริบไถ่ประชาชน (สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์, 2559) การจัดเก็บภาษี GST เป็นการเก็บภาษีที่ซับซ้อน เช่น เมื่อมีการเติมเงินในโทรศัพท์ 100 บาท แต่เงินที่จะประชาชนจะได้รับจริง ๆ คือ 96 บาท ทุก ๆ สิ่งในชีวิตประจำวันนั้นมีราคาที่สูงขึ้นทุกอย่าง เช่น น้ำดื่มบรรจุขวด ปลากระป๋องกระดากชำระ หรือแม้แต่ผ้าอนามัยซึ่งเป็นสินค้าจำเป็น สิ่งเหล่านี้เป็นผลกระทบที่หนักหนาสาหัสมากสำหรับประชาชนมาเลเซีย

2.3 รัฐบาลต้องจ่ายค่าปรับเพื่อหยุดโครงการ East Coast Rail Link และโครงการท่อส่งแก๊ส

นอกจากนี้รัฐบาลชุดใหม่ภายใต้การนำของนายแพทยมหาธีร์ โมฮัมหมัดต้องจ่ายค่าปรับเพื่อระงับโครงการสาธารณูปโภคพื้นฐานของจีนสองโครงการ คือ East Coast Rail Link และ โครงการท่อส่งแก๊ส เป็นจำนวนเงินกว่า 2000 ล้านเหรียญสหรัฐ ซึ่งดำเนินการโดย บริษัทในเครือของไชน่าเนชั่นแนลปิโตรเลียมคอร์ปอเรชัน ทั้งที่ยังไม่มีการสร้างอะไรเลย โครงการนี้ถูกอนุมัติในสมัยรัฐบาลอดีตนายกรัฐมนตรี นาจิบ ราซัค โดยนายแพทยมหาธีร์ โมฮัมหมัดระบุว่าโครงการดังกล่าวต้องใช้เงินมหาศาล และยังไม่มีความจำเป็นที่จะต้องใช้จ่ายประโยชน์จากโครงการเหล่านี้ในช่วงเวลานี้ที่มาเลเซียเผชิญกับภาระหนี้สาธารณะสูงซึ่งเป็นปัญหาจากรัฐบาลก่อนหน้า (Erickson, 2018) รวมทั้งยกเลิกการเจรจาสัญญาต่าง ๆ ที่ทำโดยตรงกับรัฐบาล เพื่อป้องกันการเสียเปรียบในแง่ของสัญญา ดังเช่นรัฐบาลสมัยนายนาจิบ ราซัคได้ทำสัญญากับบริษัทจีน จนก่อนให้เกิดการเสียเปรียบเนื่องจากปล่อยให้บริษัทจีนถือครองที่ดิน โดยรัฐบาลไม่สามารถจะมีอำนาจในการมอบที่ดินให้แก่บริษัทจีนได้

ถึงแม้ว่ารัฐบาลของนายนาจิบ ราซัคจะมีโครงการรับมือกับปัญหาค่าครองชีพที่สูงขึ้นด้วยการเสนอนโยบาย BR1M ซึ่งเป็นโครงการจัดสรรเงินช่วยเหลือค่าครองชีพแก่ประชาชน ครอบครัวละ 12,000 บาท และสำหรับคนโสด 6,000 บาท เพิ่มจำนวนตำรวจ 4,000 คน เพื่อดูแลความปลอดภัย

ของประชาชน สร้างงานใหม่ 3.3 ล้านตำแหน่ง (Chesof, 2013) นโยบายเหล่านี้ถูกโจมตีว่าเป็นนโยบายประชานิยม เพื่อให้แนวร่วมรัฐบาล BN ได้คะแนนเสียงของประชาชนกลับมา แต่ถึงแม้ว่าจะมีนโยบายที่ช่วยให้ประชาชนมีรายได้เพิ่มมากขึ้น แต่ก็ไม่เพียงพอต่อการที่ค่าครองชีพสูงขึ้นโดยไม่สัมพันธ์กับรายได้ของประชาชน และยังไม่สามารถทำให้แนวร่วมรัฐบาล BN ได้รับเสียงเลือกตั้งจากประชาชนเพียงพอให้ชนะอีกครั้งหนึ่ง

3. ปัจจัยทางสังคม

3.1 ผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง

ในช่วง 10 ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่ปี 2008 – 2018 มีการเปลี่ยนแปลงช่วงอายุของผู้มีสิทธิลงคะแนนเลือกตั้ง จากจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียง 13.2 ล้านคน ในจำนวนนี้เป็นผู้มีสิทธิลงคะแนนใหม่ในช่วงอายุ 21 – 40 ปี จำนวน 2.9 ล้านคน คิดเป็น 22% จากจำนวนผู้มีสิทธิทั้งหมด ซึ่งกลุ่มคนเหล่านี้ถือเป็นฐานเสียงของการเลือกตั้ง โดยสังเกตได้จากนโยบายของทั้ง 2 พรรค ที่นำเสนอต่อกลุ่มคนนี้หลากหลายนโยบายเช่น แนวร่วมรัฐบาล BN เสนอนโยบายลดราคาการย่นตลงถึง 20 – 30% สร้างงานใหม่ 3.3 ล้านตำแหน่ง เป็นต้น คะแนนเสียงของคนเหล่านี้สำคัญมากซึ่งส่วนใหญ่แล้วอยากเห็นการเปลี่ยนแปลงของประเทศ (Chesof, 2013) รวมถึงกลุ่มคนรุ่นใหม่เหล่านี้มีการตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้นกว่าเมื่อก่อนที่ไม่ค่อยสนใจเรื่องการเมือง เมื่อเรียนจบก็ไปทำงานที่ประเทศสิงคโปร์ หรือออสเตรเลีย เพราะว่าได้เงินเดือนที่สูงกว่าการทำงานในประเทศมาเลเซีย แต่เมื่อถึงการเลือกตั้งทั่วไป นับตั้งแต่ครั้งที่ 12 ในปี 2008 ถึง ครั้งที่ 14 ในปี 2018 กลุ่มคนเหล่านี้ก็เลือกที่จะกลับมาเลือกตั้ง เพื่อต้องการเห็นความเปลี่ยนแปลงของประเทศมาเลเซีย นอกจากนี้คนรุ่นใหม่มีการติดตามรัฐบาลใหม่ด้วยการตั้งเพจในสื่อโซเชียลมีเดีย เช่น PH Cracker, PH Monitor นอกจากเหตุผลที่ทำให้คนรุ่นใหม่เลือก แนวร่วมพรรค Pakatan Harapan ภายใต้การนำของนายแพทย์มหาธีร์คือ การที่พ่อแม่ของกลุ่มคนเหล่านี้มีโอกาสไปเรียนต่างประเทศ ตามนโยบาย Look east ของนายแพทย์มหาธีร์ โมฮัมหมัด เมื่อครั้งยังดำรงตำแหน่งเป็นนายกรัฐมนตรีครั้งแรก หลาย ๆ คนในตอนนั้นสามารถยกระดับตัวเองชีวิตตัวเองจากการศึกษา เมื่อมีครอบครัวชีวิตก็สุขสบาย สิ่งเหล่านี้เป็นผลพวงที่ทั้งรุ่นพ่อ - แม่ และรุ่นลูกได้รับ ยังประทับใจและชื่นชอบผลงานเก่า ๆ ของนายแพทย์มหาธีร์ โมฮัมหมัดอยู่จึงทำให้การหวนกลับมาสู่การเมืองของเขานั้นได้รับชัยชนะอีกครั้ง (Rosanun Chesof, สัมภาษณ์, 2561) รวมทั้งยังต้องการบรรยากาศทางการเมืองใหม่ ๆ ที่ไม่ได้ถูกบริหารจากแนวร่วมรัฐบาล Barisan Nasional โดยให้เหตุผลว่าเป้าหมายต่อการบริหารของรัฐบาลเดิม

3.2 มาตรการการเลือกตั้งที่ไม่เป็นธรรมและเอื้อประโยชน์ให้แก่รัฐบาล

ประชาชนยังรู้สึกไม่พอใจมาตรการที่ออกโดยคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาล และจงใจเอื้อประโยชน์ให้กับฝ่ายรัฐบาล (ประจักษ์ ก้องกีรติ, 2561) เช่น

- 1.การกำหนดวันเลือกตั้งให้ตรงกับวันทำงานกลางสัปดาห์แทนวันเสาร์-อาทิตย์ โดยคาดหวังว่าประชาชนจะมาใช้สิทธิร้อยละ 80 (ประชาชนคัดค้านมีการประท้วง รัฐบาลจึงยอมประกาศให้เป็นวันหยุด)
- 2.การไม่ยอมให้พรรคฝ่ายค้านจดทะเบียน กีดกันการโฆษณาหาเสียงของฝ่ายค้าน การตัดสิทธิผู้สมัครฝ่ายค้านหลายราย
- 3.การกำหนดเขตเลือกตั้งใหม่เพื่อเอื้อประโยชน์ให้พรรครัฐบาล มาตรการเหล่านี้แทนที่จะช่วยรัฐบาล กลับทำให้เกิดกระแสโต้กลับ ประชาชนทั่วไปมองว่ารัฐบาลทำทุกอย่างเพื่อสืบทอดอำนาจ กลั่นแกล้งฝ่ายค้าน และบิดเบือนการแข่งขัน

3.3 บทบาทและผลงานของนายมหาธีร์ โมฮัมหมัด

นายแพทย์มหาธีร์ โมฮัมหมัดดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีมาเลเซีย ในปี 1981 ปกครองมาเลเซียยาวนานกว่า 22 ปี โดยเป็นคนที่มียุทธศาสตร์มากที่สุดในการเมืองของมาเลเซีย เป็นคนที่สำคัญในทุก ๆ มิติ เนื่องจากการครองอำนาจที่ยาวนานของเขา นายแพทย์มหาธีร์ โมฮัมหมัดนั้นเป็นบุคคลที่มีอายุยืนยาวมาก และเป็นนายกรัฐมนตรีที่มีอายุมากที่สุดในโลกในขณะนี้ในวัย 92 ปี เป็นผู้ที่เห็นมาเลเซียตั้งแต่ยังไม่ได้รับเอกราช อีกทั้งตัวของเขาเองยังได้รับการศึกษาแบบอังกฤษ และได้ก้าวขึ้นมาเป็นนายกรัฐมนตรีในช่วงที่มาเลเซียได้รับเอกราชแล้ว การครองอำนาจที่ยาวนานของเขานั้นทำให้ตัวเขานั้นกลายเป็นบิดาแห่งการพัฒนามาเลเซีย ผลงานเก่า ๆ ที่ทำให้คนยังชื่นชอบในตัวเขา

นักวิชาการชาวมาเลเซียกล่าวว่า ชัยชนะของพรรคแนวร่วมความหวัง (Pakatan Harapan) ในครั้งนี้ส่วนหนึ่งมาจากความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อนายแพทย์มหาธีร์ โมฮัมหมัด ตลอดระยะเวลา 10 ปีนับตั้งแต่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเริ่มคลี่คลานเข้ามาในมาเลเซีย พรรคฝ่ายค้านที่นำโดยนายอันวาร์ อิบราฮิม ก็ได้รับคะแนนเสียงจากประชาชนในการต่อสู้กับรัฐบาล แต่ก็ไม่เพียงพอที่จะชนะได้

จุดอ่อนของพรรคแนวร่วมฝ่ายค้านที่สำคัญที่ไม่สามารถเอาชนะรัฐบาลได้ ถึงแม้ว่าจะเกิดเหตุการณ์ Chinese Tsunami ทำให้ได้รับคะแนนเสียงมากขึ้น คือ ไม่สามารถเจาะฐานเสียงในชนบท และเขตเลือกตั้งที่มาคนมาเลย์อาศัยอยู่หนาแน่นได้ เพราะคนมาเลย์ที่เป็นคนส่วนใหญ่ในประเทศกลัวว่าหากพรรคร่วมฝ่ายค้านชนะขึ้นมาจะทำให้มีนายกรัฐมนตรีเป็นคนจีน และทำให้สิทธิพิเศษของคนเชื้อสายมาเลย์หายไป เพราะก่อนหน้านี้พรรค DAP ซึ่งเป็นพรรคของคนมาเลย์เชื้อสายจีนมีที่นั่งมากที่สุดในพรรคร่วมฝ่ายค้าน นอกจากนี้ข้าราชการก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่ง เพราะหวาดกลัวการเปลี่ยนแปลงเนื่องจากพรรคร่วมฝ่ายค้าน Barisan Nasional ปกครองประเทศมายาวนานกว่า 63 ปี ทำให้กลไกรัฐทั้งหมดอยู่ภายใต้การครอบครองของพรรคการเมือง (ประจักษ์ ก้องกีรติ, 2561)

ทางพรรคฝ่ายค้านจึงเห็นว่าจำเป็นต้องยกบุคคลที่มีบารมีพอที่จะต่อสู้กับรัฐบาลได้ ดังนั้นจึงมีมติเลือกนายแพทย์มหาธีร์ โมฮัมหมัดให้เป็นนายกรัฐมนตรีหากชนะการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่

โดยฝ่ายค้านมองว่าการชูนายแพทย์มหาธีร์ โมฮัมหมัดขึ้นมาเป็นว่านายกรัฐมนตรีนั้นจะทำให้ประชาชนเลือกฝ่ายค้านเป็นรัฐบาล เพื่อสร้างประเทศมาเลเซียที่ตกต่ำที่สุดให้กลับมารุ่งเรืองอีกครั้ง โดยผลงานเก่า ๆ ที่ทำให้มาเลเซียเป็นประเทศที่พัฒนาไปไกลได้ในปัจจุบัน

4. อิทธิพลของสื่อโซเชียลมีเดีย

ตลอด 63 ปีที่ผ่านมา แนวร่วมรัฐบาล Barisan Nasional (BN) ประสบความสำเร็จในการใช้สื่อกระแสหลักควบคุมข่าวสารและการรับรู้ของประชาชน จึงทำให้แนวร่วมรัฐบาล Barisan Nasional (BN) สามารถรักษาอำนาจทางการเมืองจนกลายเป็นรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้งที่ครองอำนาจยาวนานมากที่สุดในโลก แต่เมื่อมีอินเทอร์เน็ตเกิดขึ้นสิ่งเหล่านี้ก็ทำลายสถานะในการควบคุมสื่ออย่างเบ็ดเสร็จของรัฐบาลมาเลเซีย มาเลเซียมีหนังสือพิมพ์มากมายหลากหลายฉบับทั้ง 3 ภาษา มีสถานีโทรทัศน์ที่เป็นสื่อหลักและออนไลน์ รวมทั้ง Blog, Facebook Pages และสื่อออนไลน์มากมายตามความสนใจของคนทั่ว ๆ ไป แต่เมื่อมีการนำเสนอข่าวทางการเมือง คำวิจารณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับศาสนาอิสลาม หรือกฎต่าง ๆ ของมาเลเซีย สื่อมากมายเหล่านี้ก็ไม่ได้นำเสนอข่าวที่ต่างกันอย่างมากมายจากรัฐบาลมีกฎหมายเกี่ยวกับคอมพิวเตอร์ที่สามารถจำกัดการนำเสนอข่าวหรือความคิดเห็นที่อ่อนไหวทางการเมือง หรือ ความคิดเห็นที่เกี่ยวกับการวิจารณ์หรือต่อต้านนโยบายรัฐบาล นอกจากนี้ยังมีกฎหมายที่สามารถปิดสำนักพิมพ์ของหนังสือพิมพ์นั้น ๆ หรือสั่งห้ามไม่ให้นำเสนอข่าวที่มีการวิพากษ์วิจารณ์ทางการเมือง

แต่ในยุคหลังนั้นมีสื่อทางเลือกมากขึ้นจึงทำให้ประชาชนไม่จำเป็นต้องรับเฉพาะสื่อกระแสหลักอีกต่อไป โดยในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 13 ในปี 2013 ถูกเรียกว่า Malaysia's first Social media election ในจำนวนผู้มีสิทธิลงคะแนนในครั้งนี้ถือเป็นครั้งแรกที่เติบโตมากับเทคโนโลยีสื่อสารที่ทันสมัย รับข้อมูลข่าวสารจาก Social Media เช่น Facebook, Twitter, Blog, WhatsApp และ WeChat ตลอดจนรับชมการผ่าน Facebook Live, YouTube มากกว่าที่จะรับสื่อกระแสหลักอย่างเดียวที่ส่วนใหญ่จะอยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลซึ่งตั้งแต่ปี 2008 ทางพรรคฝ่ายค้านก็ได้นำโซเชียลมีเดียมาเป็นเครื่องมือสำคัญในการหาเสียง

ก่อนที่จะถึงช่วงเวลาของการหาเสียงในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 14 รัฐบาลของนายนาจิบ ราซัค ได้ผ่านข้อกฎหมาย Anti-Fake News หรือกฎหมายป้องกันข่าวเท็จ โดยต้องการที่จะควบคุมโลกออนไลน์โดยเฉพาะมีบทลงโทษที่รุนแรงมากด้วยการจำคุกไม่เกิน 6 ปี ปรับไม่เกิน 5 แสนริงกิต หากโพสต์ข้อความที่ทางเห็นว่า เป็นเท็จ แต่กฎหมายป้องกันข่าวเท็จนี้ควบคุมได้เฉพาะ Facebook อินเทอร์เน็ต หรือหนังสือพิมพ์ออนไลน์ได้เท่านั้น ตัวอย่างเช่น หนังสือพิมพ์ออนไลน์มาเลเซียกินี สื่อฝ่ายต่อต้านรัฐบาลที่น่าเชื่อถือและใหญ่ที่สุดที่ถูกบล็อกเซอร์เวอร์จนไม่สามารถใช้งานได้ในช่วงก่อนเลือกตั้ง ในช่วงเวลาที่บทความเกี่ยวกับการทุจริตในโครงการ 1MDB ของ นายนาจิบ ราซัค ถูกเผยแพร่ออกมาเรื่องเหล่านี้ไม่มีการปรากฏในสื่อหลักเนื่องจากถูกรัฐบาลควบคุม แต่จะมีข่าวสารเกี่ยวกับเรื่องนี้ปรากฏในสื่อออนไลน์ (PITVNEWS, 2561)

ในการเลือกตั้งทั่วไปครั้งที่ 14 ในปี 2008 Facebook มีบทบาทมากในการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง

เพราะเริ่มมี Facebook live ก่อนหน้านี้ฝ่ายค้านโจมตีรัฐบาลว่าไม่ให้สิทธิในการออกสื่อของรัฐ

การเกิดขึ้นของ Facebook Live ทำให้นักการเมืองฝ่ายค้านมีพื้นที่หาเสียงได้โดยไม่จำเป็นต้องอาศัยพื้นที่สื่อหลักจากรัฐบาลอีกแล้ว ในการหาเสียงวันสุดท้ายก่อนการเลือกตั้งนายแพทย์มหาธีร์ โมฮัมหมัดและนายนาจิบ ราซัค ได้มีการเผยแพร่สุนทรพจน์ในการหาเสียงพร้อมกันโดยสุนทรพจน์ของนายนาจิบ ถูกเผยแพร่ในสื่อกระแสหลักอย่างช่องโทรทัศน์ เช่น TV3, TV2, astro awani และ Happy TV รวมทั้งในเพจ Facebook ทางการของนายนาจิบ และ Youtube ในขณะที่นายแพทย์มหาธีร์ โมฮัมหมัดได้ไปหาเสียงที่ลังกาวิ โดยสุนทรพจน์ของเขาถูกเผยแพร่แค่ในเพจ Facebook ของนายแพทย์มหาธีร์และเว็บไซต์ Ubah.tv เท่านั้น (Tang, 2018)

ในการเผยแพร่สุนทรพจน์ของนายแพทย์มหาธีร์ผ่านสื่อออนไลน์ครั้งนี้แสดงให้เห็นถึงการใช้พื้นที่สื่อออนไลน์ให้มีประโยชน์และไม่จำเป็นต้องพึ่งพิงสื่อกระแสหลักที่รัฐบาลจำกัดพื้นที่อีกต่อไป อีกทั้งพรรคฝ่ายค้าน Pakatan Harapan ได้ปล่อยภาพยนตร์สั้นในเพจ Facebook ของเขาที่มีเนื้อเรื่องเกี่ยวกับนายแพทย์มหาธีร์ โมฮัมหมัดที่อธิบายว่าทำไมเขาถึงกลับมาเข้าร่วมทางการเมืองอีกครั้งแก่เด็กทั้ง 2 คน โดยเด็กคนนั้นถามว่านายแพทย์มหาธีร์อายุมากถึง 93 แล้วทำไมยังมาทำงานอีก โดยนายแพทย์มหาธีร์กล่าวว่า “เพราะว่าฉันต้องทำงานบางอย่างเพื่อให้ประเทศเราเจริญอีกครั้ง เพราะความผิดพลาดในอดีตของฉันและเพราะเหตุการณ์บางอย่างที่เพิ่งเกิดขึ้น” นอกจากนี้ในภาพยนตร์สั้นนายมหาธีร์ยังบอกอีกว่า ตัวเขานั้นแก่มากแล้ว มีเวลาไม่มาก แต่เขาจะพยายามอย่างดีที่สุดในการทำงานเพื่อสร้างประเทศขึ้นอีกครั้งหนึ่ง (Vega, 2018)

ภาพที่ 1 ภาพยนตร์สั้น Harapan - Film Pendek untuk Malaysia

ภาพที่ 2 ภาพยนตร์สั้น Harapan - Film Pendek untuk Malaysia

ที่มา: Tree of Hope Productions, 2018

หลังจากการถูกเผยแพร่ไปเพียง 30 ชั่วโมง ภาพยนตร์สั้นเรื่องนี้ก็มีผู้เข้าชมถึง 250,000 คน สิ่งเหล่านี้ทำให้เห็นว่าการเข้ามาและการพัฒนาของเทคโนโลยีในโลกของสื่อออนไลน์เป็นปัจจัยที่สำคัญในการนำการเมืองจะเข้าถึงประชาชนได้โดยไม่จำเป็นต้องใช้สื่อกระแสหลักที่ถูกรัฐบาลควบคุมไว้อีกต่อไป ไม่ว่าจะเป็นการเผยแพร่ข่าวสาร การหาเสียง หรือการปล่อยภาพยนตร์สั้นล้วนแล้วแต่ใช้พื้นที่ออนไลน์ทั้งหมด ในยุคนี้สื่อออนไลน์จึงสำคัญมากในการเมืองมาเลเซีย

สรุป

การเปลี่ยนแปลงเริ่มคืบคลานเข้ามาในการเมืองมาเลเซียตั้งแต่ ปี 2008 – 2018 นับเป็นเวลากว่า 10 ปีที่พลเมืองสามารถเปลี่ยนแปลงประเทศโดยผ่านการเลือกตั้งที่ไม่ใช่พื้นที่ที่ชนชั้นนำสามารถผูกขาดได้อีกต่อไป

ปัจจัยทางการเมือง ถือว่ามีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของประเทศมาเลเซียมาก จากอดีตที่ผ่านมาเลเซียมีพลวัตและการตื่นตัวทางการเมืองน้อยมากรวมทั้งรัฐบาลที่ควบคุมสื่อกระแสหลักอย่างเข้มงวด ทำให้ประชาชนไม่สามารถมีส่วนร่วมทางการเมืองได้มากนัก ส่งผลให้กระแสตื่นตัวทางการเมืองเริ่มเด่นชัดขึ้นในรูปแบบของการเคลื่อนไหวเชิงให้แก่งตรงข้ามรัฐบาลมากกว่า โดยเริ่มจากเหตุการณ์ที่แนวร่วมรัฐบาล Barisan Nasional (BN) ที่นำโดยพรรคอัมโนสูญเสียที่นั่งในสภาให้แก่พรรคฝ่ายค้านโดยคิดเป็น 63.06%/36.94% ซึ่งนับว่าเป็นครั้งแรกที่พรรครัฐบาลสูญเสียที่นั่งให้พรรคฝ่ายค้านมาขนาดนี้ นับตั้งแต่การเลือกตั้งทั่วไปครั้งแรก ในปี 1955 อีกทั้งยังเกิดเหตุการณ์ที่เรียกว่า “Chinese tsunami” ในปี 2013 ที่ผู้มาสิทธิเลือกตั้งเชื้อสายจีน ลงคะแนนเสียงให้แก่พรรคฝ่ายค้าน DAP ซึ่งมีกลุ่มคนจีนเป็นกำลังหลัก ส่งผลให้รัฐบาลสูญเสียที่นั่งสภาท้องถิ่นเพิ่มในรัฐปีนัง รัฐสลังงอร์ และรัฐยะโฮร์ ซึ่งเดิมเป็นฐานเสียงของรัฐบาล เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นนั้นเป็นผลมาจากการนโยบายต่าง ๆ ที่ไม่เป็นธรรมกับคนเชื้อสายจีนและเรื่องทุจริตคอร์รัปชันของรัฐบาล

ภายใต้พรรค UMNO

ความไม่พอใจของประชาชนต่อรัฐบาลมีเพิ่มมากขึ้นในทุกเชื้อชาติไม่จำกัดเฉพาะกลุ่มคนจีนอีกแต่ไปเกิดการชุมนุมที่สะท้อนถึงความไม่พอใจของคนในชาติขึ้น คือการชุมนุม “Bersih” ที่สื่อความหมายถึงการที่บริสุทธิ์ยุติธรรม การชุมนุมนี้เกิดขึ้น 4 ครั้งโดยแต่ละครั้งจะมีข้อเรียกร้องการชุมนุมโดยมีข้อเรียกร้องที่เป็นรูปธรรม 8 ประการ (Our demands) ที่มีจุดมุ่งหมายที่ทำให้การเลือกตั้งมีประชาธิปไตยที่ใสสะอาดและการเลือกตั้งที่ยุติธรรม โดยชุมนุมประท้วงครั้งที่ใหญ่ที่สุดและแตกต่างจากครั้งก่อน ๆ ที่เป็นการชุมนุมชั่วคราวเพียง 1 วันและยุติ แต่ในการชุมนุม Bersih 4.0 เป็นการชุมนุมข้ามคืน ในการชุมนุมครั้งนี้เป็นผลพวงมากจากการชุมนุมครั้งก่อน ๆ ที่สะท้อนความไม่พอใจของประชาชนมาเลเซีย มีข้อเรียกร้องต่าง ๆ ที่ไม่ต่างจากครั้งก่อน ๆ มากนัก แต่เหตุผลที่สำคัญคือเพื่อเรียกร้องให้นายนาจิบ ราซัค ลาออกจากตำแหน่งนายกรัฐมนตรี

การเรียกร้องให้นายนาจิบ ราซัค ลาออกจากตำแหน่งนั้นเนื่องจากมีบทความ “Report Prime Minister Najib Razak’s Personal Accounts Linked To 1MDB Money Trail Malaysia Exclusive!” ใน Wall Street เปิดเผยว่ามีการโอนเงินราว ๆ 700 ล้าน ดอลลาร์สหรัฐ เข้าบัญชีส่วนตัวของนายนาจิบ รวมถึงถูกกล่าวหาว่าบริหารจัดการกองทุนผิดพลาด ก่อให้เกิดความเสียหายและหนี้สิน ในการชุมนุมครั้งนี้ยังกล่าวถึงเหตุการณ์ที่มีการถอดถอนอัยการสูงสุด และถอดถอนรัฐมนตรีคนต่าง ๆ ที่พูดถึงประเด็นปัญหากองทุน 1MDB นอกจากนี้ยังโรสมะห์ มานซูร์ ภรรยาของนายนาจิบ ราซัค ยังมีชื่อเสียงในเรื่องของการใช้จ่ายฟุ่มเฟือย ในขณะที่ประเทศประสบปัญหาเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังมีข่าวว่านางโรสมะห์ ได้ใช้เงินจากบริษัท 1MDB ในการซื้อเครื่องเพชรอีกเป็นจำนวนเงินมหาศาล

ปัจจัยทางเศรษฐกิจที่เป็นหนึ่งในปัจจัยที่สำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงขึ้นในประเทศมาเลเซีย ประชาชนส่วนใหญ่มีค่าครองชีพในชีวิตประจำวันที่สูงขึ้น รวมถึงการเติบโตของค่าจ้างที่ชะลอตัว

นอกจากปัจจัยที่สำคัญมากในการเปลี่ยนแปลงนี้คือรัฐบาลภายใต้การนำของนายนาจิบ ราซัค ที่ประกาศใช้ระบบภาษีสินค้าและบริการ Good and Service (GST) ที่มีการจัดเก็บภาษี 6% ทุกครั้งที่มีการชำระเงินเพื่อซื้อขายสินค้าและบริการ ส่งผลให้ทุก ๆ สิ่งในชีวิตประจำวันนั้นมีราคาพุ่งสูงขึ้นแม้แต่สินค้าที่จำเป็นสำหรับชีวิตประจำวัน สิ่งเหล่านี้เป็นผลกระทบที่หนักหนาสาหัสสำหรับประชาชนมาเลเซีย

อีกทั้งนอกจากนี้รัฐบาลชุดใหม่ภายใต้การนำของนายแพทยมหาธีร์ โมฮัมหมัดต้องจ่ายค่าปรับเพื่อระงับโครงการสาธารณูปโภคพื้นฐานของจีนสองโครงการ คือ East Coast Rail Link และ โครงการท่อส่งแก๊ส เป็นจำนวนเงินกว่า 2000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งดำเนินการโดย บริษัทในเครือของโซน่าเนชั่นแนลปิโตรเลียมคอร์ปอเรชั่น เนื่องจากโครงการเหล่านี้ยังไม่จำเป็นต่อการใช้งานและขณะนี้มาเลเซียยังเผชิญกับภาวะหนี้สาธารณะที่สูงขึ้น

ปัจจัยทางสังคมก็เป็นอีกหนึ่งปัจจัยที่ส่งผลให้เกิดจุดเปลี่ยนทางการเมืองในมาเลเซีย เนื่องจากในช่วง 10 ปีที่ผ่านมาได้มีการเปลี่ยนแปลงช่วงอายุของผู้มีสิทธิ์เลือกตั้งที่ถือว่าเป็นคนรุ่นใหม่และเป็นฐานเสียงของการเลือกตั้งที่มีการตื่นตัวทางการเมืองมากขึ้น ต้องการบรรยากาศทางการเมืองใหม่ ๆ และเป้าหมายต่อการบริหาร

ประเทศของพรรคการเมืองเดิม ๆ อีกทั้งมาตรการการเลือกตั้งที่รัฐบาลกำหนดขึ้นไม่เป็นธรรมและเอื้อประโยชน์ให้แก่ตนเองส่งผลให้ความไม่พอใจของประชาชนเพิ่มสูงขึ้น นอกจากนี้ชัยชนะของพรรคร่วมฝ่ายค้าน Pakatan Harapan ยังมาจากความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อนายแพทย์มหาธีร์ โมฮัมหมัดที่หวนคืนสู่วงการการเมืองอีกครั้งหนึ่ง ในอดีตที่ผ่านมา นายแพทย์มหาธีร์ เคยดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีและปกครองมาเลเซียมายาวนานถึง 22 ปี ได้สร้างผลงานไว้มากมาย เช่นการแก้ไขปัญหาวิกฤตเศรษฐกิจในปี 1997, นโยบาย Look east และ Vision 2020 ที่ประชาชนเชื่อมั่นและเชื่อใจว่าเขาจะสามารถทำให้มาเลเซียกลับมารุ่งเรืองอีกครั้งดังเช่นในอดีต

ปัจจัยที่สำคัญอีกปัจจัยหนึ่งคืออิทธิพลของสื่อโซเชียลมีเดีย ในช่วงแรกที่อินเทอร์เน็ตยังไม่เกิดขึ้นและแพร่หลายมากนัก ทำให้การรับรู้ของประชาชนจำกัดเฉพาะสื่อกระแสหลักที่ถูกควบคุมจากรัฐบาลอย่างเข้มงวด แต่ในยุคหลังการเข้ามาของสื่อออนไลน์ทำให้การรับรู้ของประชาชนเปลี่ยนแปลงไปและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารมากขึ้นจาก Facebook, Twitter, Blog, YouTube โดยไม่จำเป็นต้องต้องรับเฉพาะกระแสหลักอีกต่อไป

การแพร่หลายที่มากขึ้นและทั่วถึงของสื่อออนไลน์ส่งผลให้รัฐบาลผ่านข้อกฎหมายป้องกันข่าวเท็จเพื่อควบคุมโลกออนไลน์โดยเฉพาะ แต่ก็ไม่สามารถควบคุมได้ทั้งหมด อีกทั้งการเกิด Facebook live ทำให้การหาเสียงของฝ่ายค้านเข้าถึงประชาชนได้มากขึ้นและไม่จำเป็นต้องใช้พื้นที่สื่อกระแสหลัก รวมถึงพรรคฝ่ายค้านยังใช้ประโยชน์จากพื้นที่สื่อออนไลน์ในการปล่อยภาพยนตร์สั้นเรียกคะแนนเสียงจากประชาชนได้อย่างท่วมท้น สิ่งเหล่านี้สะท้อนเห็นถึงสื่อออนไลน์ที่เป็นอีกปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในประเทศมาเลเซีย และพื้นที่ (space)ทางการเมืองของมาเลเซียไม่ได้จำกัดอยู่ที่เวทีการอภิปรายตามสถานที่ต่าง ๆ เท่านั้น หากแต่ได้ขยายปรับเปลี่ยนไปเป็น ‘Digital Politics’ หรือการเมืองใหม่ในโลกดิจิทัลแล้ว

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

- นิอับลุรากี บินนิฮ์ซัน. (2558). การเมืองมาเลเซียเดือด ! นายกรัฐมนตรีมาเลเซียปลดรองนายกรัฐมนตรีออก จากตำแหน่ง. สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2558, จาก http://nikrakib.blogspot.com/2015/07/blog-post_28.html?m=1
- ประจักษ์ ก้องกีรติ. (2561). การ “ปฏิวัติ” ผ่านคูหาเลือกตั้งที่มาเลเซีย. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2561, จาก <https://www.the101.world/election-malaysia/>
- สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์. (2559). การจัดเก็บสินค้าและบริการ (GST) ของมาเลเซีย. สืบค้นเมื่อ 17 พฤศจิกายน 2558, จาก [https://kualalumpur.thaiembassy.org/th/content/63517-การจัดเก็บภาษีสินค้าและบริการ-\(gst\)-ของมาเลเซีย](https://kualalumpur.thaiembassy.org/th/content/63517-การจัดเก็บภาษีสินค้าและบริการ-(gst)-ของมาเลเซีย)
- สีดา สอนศรี และคณะ. (2559). เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : หนึ่งทศวรรษก่อนเข้าสู่ประชาคมอาเซียน (พ.ศ. 2550-2558), กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Chesof, R. (2556). ไค้งสุดท้าย เลือกลงมาเลเซีย...จะเกิดการ Change หรือไม่. สืบค้นเมื่อ 19 สิงหาคม 2561, จาก <http://rosenan.blogspot.com/2013/05/normal-0-false-false-false-en-my-ja-th.html>
- PITVNEWS. (2561). โครงการวิจัย “พลวัตทางการเมือง เรื่องการเลือกตั้งและประชาธิปไตย: ประจักษ์ ก้องกีรติ. สืบค้นเมื่อ 1 ธันวาคม 2561, จาก <https://www.youtube.com/watch?v=ZBwxfhj8uwE>

ภาษาอังกฤษ

- 1MDB. (2014). *About Us What We do*. Retrieved November 17, 2018, from <http://www.1mdb.com.my/about-us/what-we-do>
- Amanda Erickson. (2018). *Malaysia cancels two big Chinese projects, fearing they will bankrupt the country*. Retrieved November 7, 2018, from https://www.washingtonpost.com/world/asia_pacific/malaysia-cancels-two-massive-chinese-projects-fearing-they-will-bankrupt-the-country/2018/08/21/2bd150e0-a515-11e8-b76b-d513a40042f6_story.html?utm_term=.8423056404b1
- Bersih. (2015). *Bersih & Adil Network Sdn Bhd, BERSIH 4*. Retrieved November 17, 2018, from <http://www.bersih.org/rallies/bersih4/>

- Department of Statistics Malaysia Official Portal. (2017). *Report on Household Expenditure Survey 2016*. Retrieved November 17, 2018, from https://www.dosm.gov.my/v1/index.php?r=column/cthemByCat&cat=323&bul_id=WnZvZWNVeDYxKzJjZ3RlUVVYU2s2Zz09&menu_id=amVoWU54UTl0a21NWmdhMjFMMWcyZz09#
- Ruxyn, T. (2018). *Najib & Mahathir To Battle It Out By Delivering Their Final GE14 Address At The Same Time*. Retrieved December 1, 2018, from <https://says.com/my/news/ge14-eve-najib-and-mahathir-to-deliver-live-speeches-at-10pm>
- The Straitstimes. (2015). *What you need to know about Malaysia's Bersih movement*. Retrieved November 17, 2018, from <https://www.straitstimes.com/asia/se-asia/what-you-need-to-know-about-malaysias-bersih-movement>
- Tree of Hope Productions. (2018). *Harapan - Filem Pendek untuk Malaysia*. Retrieved December 1, 2018, from <https://www.youtube.com/watch?v=YWmCAWhBM3I>
- Vega, R. (2018). *Watch Mahathir's Latest Heartfelt Video That's Touching Malaysians' Hearts*. Retrieved December 1, 2018, from <https://www.worldofbuzz.com/watch-mahathirs-latest-heartfelt-video-thats-touching-malaysians-hearts/>